

केरूर ग्रामदल्लि 'वात' अथवा धान्यरूप सालद पद्धति

रा. वि. जोशी

नम्म देशद⁺ हळिळ्गळ हणकासिन व्यवहारदल्लि नगदु हणद सालद जोते धान्यरूप सालद व्यवहारवु हिंदि निंदलू नडेदु बंदिदे. हळिळ्गरिगे यावुदेश कारणद मूलक काळिन कोरतेयादाग अवर स्थळीय साहुकारनिंद धान्यरूपदल्लि साल पडेदु सुगियनंतर तंद मुद्दु धान्यद परिमाणके बडियन्नु (अदन्नु धान्यरूपदल्लि) सेरिसि मरळिसुव रुद्धियिदे. देशद विविध प्रदेशगळल्लि विविध हेसरुगळिद ओ व्यवहारवु गुणतिसल्पडुवदु. " ओ व्यवहारके महाराष्ट्रदल्लि 'वाठ' वेंदू, कोंकणदल्लि 'काठ' वेंदू, मरावाडदल्लि 'सवाई' अथवा 'दिठी' अँदु मत्तु तेलंगणदल्लि 'नागु' अँदू हेळुत्तारे." अदरते अुतर मत्तु ओशान्य मैसूरिनल्लि (मुख्यवागि विजापुर मत्तु कलवुगि जिल्लेगळल्लि) अिदके 'वात' अँदु करेयुत्तारे. व्यवहारदल्लि 'वात' शब्दके अेरडु अर्थगळिदे: ओदनेयदु धान्यरूपसालद व्यवहारवेदु आदरे अेरडनेयदु अंथ सालद मेरलिन बडि अँदु आगुत्तदे.

हळिळ्गळल्लिय नगदुसालद बडिय दरवु अिदु सामान्यवागि १८% रिद ३७.५०% र वरेगे अिदे. आदरे वातद दरवु मात्र ७५% रिद ३००% र वरेगू इदे. बेरसायंगाररिगे हेचिन बडियन्नु कोडुवदु पूरसुवदिल्लवावुदरिद सरकारद तगायी मोदलाद सालगळ बडिय दरगळन्नु ५% र ओळगिरिसलागिदे. अदरते सहकारी संघगळ मत्तु व्यांकुगळ बडिय दरगळ, ७% र ओळहोरगिदे. हळिळ्गरु इंदिगू ३००% र वरेगे बडियन्नु तेत्तु साल पडेयुवरेंव संगतियन्नु वस्तुस्थितिय निरीक्षणय बळिक नंबलेरबेकागुत्तदे.

प्रस्तुत लेखद विषयसामग्रियन्नु विजापुर जिल्लेय सिदगी तालूकिन केरूर ग्रामद आर्थिक निरीक्षणय कालके संग्रहिसलागिदे. ओ निरीक्षणयन्नु गोखले अर्थशास्त्र संस्थेयवरु १९५९-६० नेय वर्षदल्लि कैकोडिइरु. केरूर ग्रामवु विजापुर जिल्लेय बरगाल पीडित भागदल्लिय ओदु चिक्क हळिळ्. ग्रामदल्लि ओट्टु कुटुंबगळ संख्ये १०८ मात्र. यावुदेतरद सारिगे संपर्कदिद पूति होरगिदे. अेत्तिन गाडिगळ सागाट कूड तोंदरेयदेर. केरूर ग्रामवु विजापुर मत्तु कलवुगि जिल्लेगळ गडियल्लिय अनेक हिंदुळिद हळिळ्गळन्नु प्रतिनिधीकरिसुव योशयतेपडेदिदेयेंदु नंबलागिदे.

हळिळ्गर मुख्य आहारधान्यगळाद जोशळ मत्तु शेज्जेगळेरडू वातद व्यवहाददल्लि प्रामुख्यवागि काणिसिकोडिदे. आदरे अिवुगळ प्रमाणगळन्नु विगडिसलू वरुवते विवरगळु दोरेयल्लिल्ल. मत्तु निरीक्षणय कालके अिवेरडू धान्यगळ सांद्रतेयु समसमविसवदागि कंडुवदिदु. मुदिन अेल्ल विवरगळल्लि ओ अेरडू धान्यगळन्नु सेरिसि बंगाली मणदल्लि तूकवन्नु कोडलागिदे.

+ The sign २ used as a suffix to the vowels अि, अे and ओ signifies elongation of the vowel-sounds, and is currently used in the Kannad script. The sign of ५ (avagraha), for elongation, used in Devanagari script is not so used in Kannad script.